

VŠ zákon potřebuje novelu v zájmu zvýšení
konkurenceschopnosti Česka

prof. Karel RAIS

Cíl příspěvku

- Upozornit + diskutovat + navrhnout legislativní změny, které budou mít pozitivní vliv na spolupráci univerzit a společenské praxe ➡ spíše půjde o přírůstkové, postupné změny než o změny transformační v resortu VŠ
- Obdobná moje přednáška na BVV roku 2007, za cca 10 let velmi malý pokrok (daňové úlevy, strategické řízení VŠ,...)

pozitivní vztah univerzita a podnik ➔ zvýšení konkurenceschopnosti republiky

Vzájemná interakce mezi průmyslem a univerzitami - nezbytná
otevřenost a oboustranný soustavný dialog.

základní problém (vztah univerzita – podnik) dlouhodobě není
řešen. Proč?

Odlišné cíle podniku /prodat/ a cíle VŠ /vzdělávání, publikace,
RIV body, výjimečně i patent, transfer technologií do praxe ➔
problémy na obou stranách/

Strategický cíl- těsná vazba (aplikovaného výzkumu) univerzity a
podniku ➔ **inovační a podnikatelská univerzita**

Co nám chybí

- **Ucelený dokument národní politiky ve vzdělávání**, priority, trendy rozvoje společnosti a strategie vzdělávání (ovlivní počet přijímaných uchazečů, povede k výraznější podpoře preferovaných oblastí /financování a společenské uznání/)
- **Dokument národní politiky ve VaV** (preferované směry)
- **Institucionální spolupráce a podmínky k ní**, zejména mezi školami a praxí, atd.

Co nám chybí?

I. Profesionalizace řízení univerzit (srovnej US, Anglie x ČR)

a) **manažerská studia** akademických funkcionářů nebo přímo profesionální manažeři (Izrael, Transfer technologii, JMU Liverpool, aj.), kombinace obou možností

b) **standardizace procesů** (ISO – na /GB,US/ univerzitě každý ví, kdo nese konkrétní zodpovědnost za proces / za aktivitu)

vyšší byrokracie, oddělení akademického světa od byrokratického (učitel – „pouze“ učí a event. i zkoumá). Náš VŠ učitel dělá všechnu administraci a vlastní pedagogika + výzkum jsou okrajovou záležitostí, určité „hobby“ nebo naopak

c) **stimulovat podnikatelské chování a inovace** –úroveň univerzity, ale i ústavů (JMU Liverpool)

d) **možnost založení v.v.i., podpora univerzitních spin off firem, vyšší využití podnikových stipendií pro nadané studenty**

d) **integrace talentovaných podnikatelů do výukových programů**

Závěr : Dlouhodobá investice, nikoliv okamžitý zisk (chování managementu/volby/)

Co nám chybí?

- Role Správních rad (odpovědnost – ručí majetkem, pravomoci minimální, zodpovědnost velká, odměny nulové

srv.

s pravomocí a odpovědností (hospodářskou) člena AS, např. studenta 1. nebo 2. ročníku v AS univerzity

rozšíření pravomoci Správních rad a rozšíření representací VŠ o representaci Správních rad (otázka vhodné formy – ČKR, Klub kvestorů, atd.?)

Co nám chybí?

- role správní rady (minulý pozm. návrh ČSSD /Svazu průmyslu), zvětšit rozsah jejich pravomocí, vliv na volbu rektora, na rozpočet VŠ, ...
profesionalizace správní rady- velká zodpovědnost, a pravomoci – malé. Odměny : 0
- representace průmyslu/obecně společnosti - kdo? Fórum průmyslu a VŠ/nemá tu sílu, spíše konzultační orgán (MPO, MŠMT, univerzity-ing Kafka)/, Svaz průmyslu?
- Úkol : Dostat do zákona 3.representaci, a to representaci společnosti/průmyslu... zajistit roli SR
..... 3. role univerzit (problém organizační formy)

Co chybí ?

II. Implementace závěrů projektů, zadaných MŠMT (za cca stovky milionů korun!!) v minulosti

Pozitivní faktor v létech 2007-2016 : rozpracování 8 ks IPN (individuálních projektů národních), věnovaných řízení univerzit v důležitých oblastech (vzdělávání a VaV) a pokračování (např. formou IPN KREDO), ale **implementace závěrů** těžce vázne (z hlediska průmyslu – např. EFTRANS, Kvalita, atd.)

Implementace IPN by zajistila výrazně lepší spolupráci mezi průmyslem a univerzitou a opačně !!!!!!!!!!!!!!!
(znovu a znovu se objevují stará řešení)

Co chybí?

III. Finance (Dej koze do žlabu žrádlo jako králíkovi a čekej od ní mléko jako od krávy)

Zhoršení mezinárodní pozice univerzit v rámci mezinárodních hodnocení

Nemá cenu přidávat finance naslepo, bez analýzy situace

Není to jenom v nedostatku **financí/ve společenském uznání role učitele ... řízení lidských zdrojů (karierní systém, inbreeding)**

Kontraktové financování

IV. Další změny v legislativě a v řízení univerzit

- Odstranění inbreedingu :
  - a) 3 roky praxe (mimo univerzitu) + DPS (doplňující pedagogické studium) - vstup do PhD (obdobu vstupních podmínek jako při CSc)
  - b) habilitace - nutnost dokončení doplňujícího pedagogického studia před

Daňová a společenská podpora VŠ a firem, pracujících s talenty („non-inkluze“)

Doporučení pro vysokoškolskou legislativu s ohledem na vstupy praxe (1):

- **Podpořit vliv praxe ve vzdělávání** – při tvorbě a uskutečňování studijních programů, při přechodu do praxe, např.:
  - podpora působení akademických pracovníků s praxí za účasti studentů,
  - spolupráce při praxích jako součásti studia, odborně informativní setkávání zástupců praxe se studenty závěrečných ročníků studia,
  - povinná účast a odborníků z praxe u SZZ a zprávy o jejich průběhu i výsledcích,
  - spolupráce školy a praxe (zaškolovací) období absolventů.

Doporučení pro vysokoškolskou legislativu s ohledem na vstupy praxe (2):

- Spolupráci s praxí zařadit jmenovitě do povinností a odpovědnosti vybraných orgánů vysoké školy (např. akademický management, správní rada, vědecká rada, rada pro vnitřní hodnocení),
- Uvážlivě vyřešit maximální možný pracovní úvazek akademického pracovníka, současně vzít do úvahy dlouhodobé podfinancování pracovníků VŠ + konkurenční doložka v dodatku pracovní smlouvy - zamezit „socializaci nákladů, kapitalizaci zisku“

Závěr -rekapitulace

úprava stávajícího VŠ zákona

- *Manažerské vzdělání rektorů, děkanů, akademických funkcionářů,*
- *Kariéerní růst akademického pracovníka,*
- *Rozvoj směrem k inovačním a podnikatelským univerzitám (zejména technické univerzity),*
- *Rozšíření representací VŠ (RVŠ, ČKR o representaci průmyslu/společnosti),*
- *Rozšíření pravomocí Správních rad univerzit*

Závěr -rekapitulace

úprava stávajícího VŠ zákona

Finance :

a) Smlouva společnosti/vlády s univerzitou o dlouhodobém základním financování (fix složka) + reakce společnosti/vlády na mezinárodní hodnocení univerzit (pružná složka).... Rusko, Čína a další asijské univerzity

b) Oblast financování pedagogů univerzit a posílení rozpočtů zejména pedagog fakult (přijímání talentovaných studentů, udržení absolventů ve školství, podpora učitelů a jejich růstu, větší prestiž učitelského povolání)

- Děkuji za pozornost